Isten anyai és atyai arca

Szerkesztette:
Dr. Németh Norbert PhD

Borítóterv:
Gyárfás Viktória

Kiadja
Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó
9700 Szombathely, Berzsenyi Dániel tér 3.
Telefon: 94/513-191, 30/659-7320
E-mail: info@martinuskiado.hu
Webáruház: www.hitebreszto.hu
Blog: blog.martinuskiado.hu
Felelős kiadó: Teklits Tamás igazgató

Minden jog fenntartva!

Jelen könyvet vagy annak részleteit bármely formában reprodukálni vagy közölni csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével lehet.

Nyomdai munkák
Premier Nyomda
1117 Budapest, Budafoki út 64.

Felelős vezető
Király Attila

HU ISBN 978-615-50914-8-3

Isten anyai és atyai arca

Szombathely, 2018

Előszó

Egy protestáns ember számára egészen természetessé vált a nő, az asszony jelenléte az élet számos területén: a szószéken, a katedrán, a sír mellett, vagy éppen a konyhapultnál, a gyerekágynál, a terített asztalnál felszolgálva. „*Hol vannak a nők? Keresd a nőt!*" – mondja a francia mondás. De megtaláljuk-e valóban őket a Katolikus Egyházban, és valóban olyan kiemelt tisztelettel fordulunk-e feléjük, mint ahogyan megérdemelnék?

Ferenc pápa mondta, amikor a női szerzetesrendek legfőbb elöljáróival találkozott 2016. május 12-én: „*Szükség van a nők látásmódjára! Az Egyháznak be kell vonnia a nőket a konzultációban való részvételbe, de a döntéshozatalba is, mivel szüksége van a nők szemléletére.*"

A „női mivolt", a nők hivatása a keresztény közösségekben, a nők kezdetektől fogva döntő fontosságú szerepe az Egyház közösségében, a női örökség, a hagyomány, a nő-mintakép és Mária mind olyan témák, amelyek arra hívják fel a figyelmünket, hogy ne csak együtt keressük, hanem meg is találjuk a nőt, a női látásmódot, a női dimenziót az Egyházban.

A Szombathelyi Katolikus Egyetemi Lelkészség hetedik éve rendezi meg a nyitott előadássorozatait az Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Egyetemi Központjában. Az ELTE szombathelyi kampuszán a 2017-es év tavaszi sze-

meszterében vendégelőadókat, nőket kértem fel az előadások megtartására azért, hogy az *Isten és a teológia női arca* mottóval meghirdetett sorozatban autentikusan, női előadók szívéből és gondolataiból szólaljon meg az a fontos téma, amire maga Ferenc pápa is utalt, amikor a női szerzetesrendek legfőbb elöljáróival találkozott. „*Szükség van a nők látásmódjára!*"

A tavaszi előadássorozatot két szerzetesnő, egy doktorandusz-hittanárnő és egy evangélikus lelkésznő tartotta. Az inspirált ebben a témában, ha Isten női, anyai arcát sikerül jól megragadnunk a kinyilatkoztatás alapján, akkor van esélyünk arra is, hogy Isten valódi atyai arcát is meglássuk a kinyilatkoztatás alapján. A Biblia és az Egyház hagyományának segítségével alakul ki, tisztul le, erősödik meg a helyes Istenkép bennünk, hogy ezáltal mi – akik Isten képmására lettünk teremtve férfinak és nőnek – jobban rátaláljunk eredeti hivatásunkra és feladatunkra.

A 2017-es év őszi előadássorozatában *Isten atyai arca* volt a fókuszban. Az első előadásban Isten atyai, férfias vonásaira igyekeztem rámutatni, majd a második előadásban a bibliai apaképeket mutattam be az Ószövetség és az Újszövetség könyvei alapján, és végül a harmadik előadásban arra kerestem választ, hogy mit is értünk hiteles férfiképen a Biblia nyomán.

A könyv első része bizonyos értelemben a nőkről szól, de nemcsak a nőknek, a könyv második része pedig bizonyos értelemben a férfiakról szól, de nemcsak a férfiaknak!

Bárhogyan próbáljuk is Istent megtapasztalni és kifejezni, nem szabad elfelejtenünk, hogy Istent soha nem tudjuk teljes mértékben megragadni, és végső soron az Istenről szóló beszédben „írástudatlanok" maradunk. Örökre az igaz Isten keresésének útján zarándokolunk.

Az első részben az általam felkért előadók előadásának szerkesztett változatát olvashatják, a második részben az én előadásaimnak írott anyagát adom közre. A végső szerkesztésnél meghagytam „az alkotói szabadságot", így a lábjegyzetek számozása minden fejezetben újra kezdődik, és az előadóktól kapott fejezeteket az általuk szerkesztett verzióban véglegesítettem.

Megköszönöm az előadást és annak szerkesztett változatát az előadássorozat vendégelőadóinak, *dr. Tornay Krisztina M. Petra PhD, SSND szerzetesnőnek* (Boldog Terézia Katolikus Egyetemi Feminine Studies Szakkollégium vezetője, Boldogasszony Iskolanővérek képzésvezetője, Boldogasszony Iskolanővérek Mátraaljai Misszió vezetője), *dr. Deák Hedvig PhD, OP szerzetesnőnek* (domonkos nővér, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola dogmatika tanára, Budapest), *Kalmár Petra doktoranduszznak* (katekéta, hittanár, a kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetem doktori iskolájának hallgatója) és *dr. habil. Varga Gyöngyi PhD, evangélikus lelkésznőnek* (Evangélikus Hittudományi Egyetem docense).

Előadásaimra készülve sokat tanultam Guba András piarista szerzetes tanár előadásaiból, amiket felhasználtam, és

magamévá tettem a bennük megismert igazságot. Örömmel adom tovább ezeket a felismeréseimet, hogy még több ember kincse lehessen.

Köszönetemet fejezem ki a Győri Hittudományi Főiskolának, aki a kötet megjelenését támogatta.

Gyümölcsöző olvasást kívánok!

Szombathely, 2018. Szent József ünnepén

Dr. Németh Norbert PhD

Ajánló

Mindig csodáltam Édesapám óriási tehetségét, jószívűségét. Mindmáig táplál engem Édesanyám kedves, ölelő szeretete, ereje, hite. Végtelenül hálás vagyok nekik. Mennyire fontos, hogy egy gyerek mindkettőből meríthessen, megkapjon apait-anyait. Sajnos egy olyan korban élünk, amikor nagyon sok gyerek apa nélkül, férfi minta és erőforrás nélkül nő fel. Olyan korban, amikor sok nő elvéti a nőiség lényegét, azt a férfival való egyformaságban keresi.

Egy nagyszerű könyvet tart kezében az olvasó, amelyben olvashatunk például a női spiritualitásról, így többek között arról, hogy a női lelkiség egyik alapvonása az, hogy a nő megtartja, emeli a férfit. Olvashatunk továbbá arról, hogy létezik helyesen értett katolikus feminizmus. Az Egyház már az ókorban igen sokat tett a nőkért, hiszen azonos erkölcsöt hirdetett férfiak és nők számára, hangsúlyozta a házasságba való szabad beleegyezés fontosságát, a kultuszközösségben éppúgy helyet adott a nőknek, mint a férfiaknak (szemben pl. a Mithrasz kultusszal). Az Egyház rendkívül fontosnak tartja a női géniusz szerepét mind a keresztény közösségben, mind az egész társadalomban. Ez a női géniusz többek között azt jelenti, hogy a nő be tud fogadni egy másik lényt (mint az Édesanya, amikor kisgyermeket hord a szíve alatt), tudja őt növelni. A nő egészen közel van az élet misztériumához.

Olvashatunk azután arról is, hogy az egyenlő méltóságot nem a férfi szerepek leutánzásában kellene keresni. Krisztus Édesanyja, Mária a lehető legnagyobb méltóságot gyakorolta és élte, és ehhez nem kellett papnak, vagy pápának lennie. Olvashatunk a könyvben a diakonisszák Egyházban betöltött (ókori) szerepéről, vagy a női szemmel végzett bibliamagyarázatról is.

Ugyanakkor hallhatunk arról is, hogy a nőre nézve is mennyire ártalmas a valóságtól elszabadult, a természetbe a Teremtő által beírt gyönyörű harmóniával szakító szélsőséges feminizmus. Ha a szabadságot az objektív valóságtól, az igazságtól való teljes elszakadásnak, elszabadulásnak értjük (ahogyan ezt a mai szélsőséges liberalizmus és feminizmus vallja), akkor a nőt fel kell szabadítani minden korláttól, leginkább az anyaságtól, akkor az abortuszt emberi joggá kell emelni, ahogyan ez ma világszerte történik.

A könyv második része Isten atyai arcáról, a férfi identitásról és annak kibontakoztatásáról szól. Elénk állítja a Biblia nagy atya-alakjait (Ábrahám, Izsák, Jákob, a zsoltárok Atya-képe, a tékozló fiú Atyja), a férfi archetípusokat, a férfivá érés lépcsőfokait és alapigazságait. Hallunk itt többek között arról, hogy a férfivá váláshoz mennyire elengedhetetlen az apa (vagy legalább az apa-pótló személyek) szerepe.

A keresztény tanítás eddig alaposan kidolgozta a férfi szerep, a péteri karizma helyét és lényegét. Szükség lenne arra

is, hogy megtaláljuk a Mária-karizma helyét és szerepét Egyházunkban (és a világban). Mária ott van az apostolokkal Pünkösdkor. Ő, aki teljesen befogadta Isten Lelkét, segíti az apostolokat, hogy ők is meg tudják nyitni szívüket a Lélek számára. Legyen ez a rendkívül érdekes és hiteles könyv segítség és útmutató abban, hogy még jobban felismerjük és megtaláljuk a férfi és a nő Teremtő által szándékolt és megálmodott küldetését a családban, az Egyházban és a világban.

Dr. Székely János szombathelyi püspök

Isten anyai arca

Dr. Tornay Krisztina[1]

Keresztény női spiritualitás - közelítések

[1] Tornay Krisztina M. Petra SSND PhD, Boldog Terézia Katolikus Egyetemi Feminine Studies Szakkollégium vezető, Boldogasszony Iskolanővérek képzésvezető, Boldogasszony Iskolanővérek Mátraaljai Misszió vezető. Tornay Krisztina előadása elhangzott 2017. március 13-án az Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Egyetemi Központjában *Isten és a teológia női arca* c. sorozat első előadásaként

Női bölcsesség

A lenti nyolcadik századi kopt ikon[2] Szent Annát[3] ábrázolja. Anna ujját szájára téve a csendre figyelmeztet, s arra, hogy a figyelem fontosabb, mint a beszéd. Nagy szemei, hallgatása, az ábrázolás intenzitása[4] nem csak a külső csendet idézi fel: belső lecsendesedésre, odahallgatásra hív.

Szent Anna, VIII. sz.-i kopt ikon Farasból, Varsó, Nemzeti Múzeum (1. kép)

[2] British Múzeum - Az ikon szentkép, amelyet az ortodox, keleti keresztény egyházakban különösen kiemelt tisztelet övez, szimbólumrendszere, festésmódja teológiailag/spirituálisan sajátos, ősi rendszert alkot

[3] A legenda szerint Szűz Mária édesanyja volt, nagy tiszteletnek örvendett a korai középkortól egészen az újkorig. Apokrif iratok részletesen leírják történetét, biblikus párhuzamokat vonva

[4] Előzménye a hellenisztikus egyiptomi (síremlék) portréfestészet és innen ered az ikonfestészet arcábrázoló stílusa is

A közönségnek/olvasónak mindig ez a dolga: figyeljen, és ne szóljon, abban az értelemben, hogy először a megértésre törekedjen. Némi humorral láthatjuk úgy a befogadót, mint aki eleve női helyzetbe kerül: mert a nőknek ez a szerepe az Egyházban. Figyeljenek, és ne szóljanak[5]. Ma ez a szerep már sokkal kevésbé általános, de olyan egyháztanítók, mint Sienai Szent Katalin vagy Avilai Szent Teréz, akik a maguk korában bizony meghatározóak voltak az Egyházon belül és a társadalmi-politikai vonatkozású folyamatokban is, a nőket, nővértársaikat hallgatásra, figyelemre, alázatra intik. Ez a mi fülünknek talán szokatlan és esetleg gyanús is: elnyomást, frusztrációt, alávetettséget érezhetünk/hallhatunk ki belőle.

Ezt a felfogást lehet elavultnak tartani: mint olyat, ami történelmileg meghatározott, mára lejárt rendszerek sajátos nő- (és férfi-) képéből eredt, vagy lehet lázadva szembefordulni ezzel. Mindemellett azt javaslom, most próbáljunk meg „hallgatni" erre az ősi női bölcsességre. Akár próbaképpen, fogadjuk el, mint az igazságkeresés, megismerés egyik lehetséges útját, s bátorításul elevenítsük fel Szűz Mária Lukács evangéliumában megjelenő magatartását. „… szívébe rejtette szavaikat és el-elgondolkozott rajtuk…"[6]

Mindezt saját tapasztalatom alapján ajánlom. A női spiritualitás témájával több, mint egy évtizede dolgozom. A

[5] Szent Pálnak tulajdonított intelem 1Kor 14,34-35

[6] Lk 2,19

kezdeti indítást az adta, hogy egy fél évet töltöttem Németországban, Ulm környékén. Ott a sváb falusi templomokban az a szokás, hogy a bejáratnál áll egy nagyméretű Vesperbild, Pieta-szobor.

Sváb Pieta, 1500k. ismeretlen művész, München, Bajor Nemzeti Múzeum (2. kép)

Így értettem meg lassan, hogy mi történik itt évszázadok óta ezekben a falvakban. Azok az asszonyok, akik oda bejönnek a templomba, és nézik a Pietát, erőt, lelki táplálékot

kapnak belőle, s ennek az „ételnek” erejével[7] vissza tudnak menni a saját mindennapjukba.

A Pieta-szobor archetipikusan értelmezve, mindenki által értve, olyan ülő asszonyt ábrázol, aki egy halott férfit tart az ölében. Egy asszony, aki egy halott férfit tart – s a legtöbb Pieta képen ez a passzív mozdulatlanság nagy gyengédséget sugároz.

Pieta-részlet, kő, 1350k. Regensburg, Diozöse Museum St Ulrich (3. kép)

[7] utalás Illés prófétára 1Kir 19,8

Mária ezekben az ábrázolásokban akár meg is simogatja fiát, holott egy halott ezt nem érzi. Azt az erőt, amit ezek a szobrok mutatnak, az a belülről fakadó, belső tartás adja, amivel „elbírja" az erejét vesztett férfit. Vár. Várja, hogy feltámadjon, szeretettel tartja a halottat és kibírja, hogy ott fekszik az ölében meghalva, az élet minden jele nélkül. Ez a húsvéti sötétség, a feltámadás előtti virrasztás, nagypéntek, nagyszombat magánya.

Ez a belső, reménnyel teli erő kell az asszonyoknak ahhoz, hogy haza menjenek a férjükhöz, a fiúkhoz, a bátyjukhoz, az apjukhoz és tartsák őket, hogyha kell. Ezért szükséges a Pieta-szobor a templom bejáratához, mert a templomba többnyire nők mennek. A tartást, az erőt úgy sóvárogják, és úgy kérik, mint a napi vizet: személyes, titkos – bár mindenki által elérhető és gyakorolt – kapcsolódás ez a Szenthez. Vízmerítés. Nem kell a templomba beljebb menni, nem szükséges liturgia hozzá. Itt másról van szó.

Bemegyek, megállok előtte és megtörténhet az azonosulás: mint Mária, én is tartom a halottat, erejét vesztettet. Bírom. Itt a női spiritualitásnak egy számomra fontos nyoma tündöklött föl.

Dr. Németh Norbert[1]

A férfi útja

[1] Dr. Németh Norbert PhD egyetemi lelkész (Eötvös Loránd Tudományegyetem SEK), igazgató (II. János Pál Katolikus Szakkollégium), szakigazgató és dogmatika tanár (a Győri Hittudományi Főiskola Szombathelyi Képzési Központ). Dr. Németh Norbert előadása elhangzott 2017. november 27-én az Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Egyetemi Központjában *Isten atyai arca* c. sorozat harmadik előadásaként

Az emberi egót sok kérdés piszkálja. Az egyik legtöbbször előforduló valahogy így hangzik: hogyan bontakozhatok ki, hogyan válhatok felnőtté, hogyan segíthetem elő az engem korlátozó érzelmi szimbiózis feloldását?[2] Mikor lesz már a gyermekből felnőtt?

Várjuk, hogy a gyermekből felnőtté váljunk, és azt tapasztaljuk, hogy ez hol megtörténik, hol pedig nem. El kell jönnie a fordulatnak, el kell jönnie az időnek, amikor megtörténik ez a lényeges változás. Ennek a fordulatnak két fontos szereplője is van. Az *egyik, aki felnő*, vagyis az, aki ki akar lépni addigi függő helyzetéből, aki el akarja vágni az érzelmi köldökzsinórt, hogy beléphessen egy „másiknak" a világába, aki a jövő ígéretét sugározza. A fordulat *másik szereplője a nevelő*, a szülő, aki valamilyen módon kilép a gyermek életéből, és hagyja, hogy az a saját útjait járja. Ez a másik szereplő, a szülő jó esetben rádöbben arra, hogy a gyermek nem az ő tulajdona, csak rábízott kincs, akiért felelős ugyan, de nem magának neveli. Ha a fordulatnak ez a két oldala jól működik, akkor „sikerül" a felnőtté válás. Ezt a fordulatot régen „csinálták" – úgy hívták: *beavatás*. A fordulat igénye ott van az emberben ma is, csak nincs, aki azt „megcsinálja", vagyis segítség nélkül nem történik meg. Szükségünk van valamire/valakire, ami/aki *beavat*, aki a fordulatban segít.

---

[2] Szentmártoni Mihály, *Én és a másik. A felnőtté válás útjai és útvesztői*, in: A Szív https://jezsuitakiado.hu/cikkek/en-es-a-masik-felnotte-valas/

Tegyünk most egy rövid vallástörténeti kitekintést abban a vonatkozásban, hogy mi volt régen a szerepe az *iniciációnak*, a szocializációnak.

Odo Casel szerint az iniciáció vallástörténeti és néprajzi szakkifejezés, eredeti jelentése szerint „*bevezetés*". Mindig olyan szertartásszerű eseményt jelöltek e szóval, amelynek révén egy felnőttkorba lépő egyén egy meghatározott közösség tagjává vált. Ennek a szertartásnak az előzménye a felvételi kérelem és a készület volt, amelyet vizsgálat követett a közösség részéről, majd többnyire rituális cselekmény közben a még be nem avatott jelölt teljes jogú, beavatott tagként felvételt nyert egy vallási közösségbe – gyakran olyan szertartások közepette, amelyek a halált, a küzdelmet és a helytállást szimbolizálták. Ezek a szertartások meghatározott jelentéssel bírtak – egyszerre fejezve ki az emberi gondolkodás korlátait és transzcendenciáját, amely Isten és az emberi közösség kapcsolatában érhető tetten.

A szocializáció így egy kisebb közösségbe való felvételt, egy új életállapotba való beavatást, az egyén felnőtté válását és az istenség(ek)gel való találkozását jelentette. Ennek velejárója volt, hogy az ember új életkörülmények között találta magát, valami *új* bontakozott ki előtte, benne, és mint minden új kezdetnél, itt is jelen volt a régitől való elszakadás fájdalma és a kezdet nehézsége. Az iniciáció, a szocializáció tehát a beavatási szertartások, más néven az

ún. „küszöb-szertartások” (*rites de passage*) révén valósult meg.[3]

A kereszténységet megelőző misztériumkultuszok arra törekedtek, hogy a kultusz iránt érdeklődők ezekkel a küszöbszertartásokkal beavatást nyerjenek az istenség családjába (eleusisi misztériumok, Demeter-kultusz).

Az induló kereszténység szertartásai (beavatás szentségei) gazdag és drámai elemekkel díszített rítusokat tartalmaznak, amelyeket a kereszténység, mint formákat vett át a pogány misztériumvallások iniciációs kultuszaiból, megtöltve azokat keresztény tartalommal. Ezek a keresztény rituálék, miközben a tudatalattihoz is szólnak, egyszerre fel is készítenek arra, hogy befogadjuk a tudatosat.

A beavatás egyedüli őrzője manapság az Egyház. Az Egyházba való belekapcsolódás (inkorporáció) ma is egy folyamat, mely az Egyház életének egészét, minden területét érinti és megcélozza. A beavatást, a hitből fakadó életre (hitéletre) segítést egyházán keresztül maga Isten végzi, az Egyház életén keresztül a saját életébe avat be minket.

Mibe leszünk beavatva?

• Az *Egyház hitébe*:

[3] E szakkifejezést (rites de passage) Arnold van Gennep honosította meg, és úgy használják, mint az emberi élet fontos átmeneteihez fűződő rítusok összességének megjelölését. Lásd: Magyar Néprajzi Lexikon http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-420.html

a.) a személyes hitbe („hiszek”)

b.) a közösség hitébe (az Egyház közösségének hite – hitletétemény, hitvallások, dogmák – „hiszünk”).

- Az *Egyház küldetésébe és szolgálatába* a közösségi élet és a tanúságtétel által.
- Az *Egyház liturgikus életébe és közösségébe*: imákba, liturgikus cselekményekbe.

Az Istennel való találkozás az egyházi (liturgikus) közösségben válik konkréttá. A liturgia mindig az Istennel való kommunió (közösség) kitüntetett pillanata és eseménye. A liturgia közösségi természete a keresztény beavatás egyik fontos eleme, ami nemcsak az Isten misztériumába való betagozódást jelenti, hanem egyszerre az Egyházba is belekapcsol[4], ahol minden beavatott cselekvő részvételre hivatott. Ebbe a közös isteni és emberi akcióba való felvétel a keresztény beavatás során történik.

A misztériumvallások hűen tanítják, de a kereszténység is megerősíti, hogy nem *születünk* felnőttnek, hanem *azzá válunk*. A kereszténység előtti kultúrák a férfiak beavatási szertartásait fontosabbnak tekintették, mint a nőkét. (Talán amiatt volt így, mivel a nőket a biológiai érés és a szülés élménye már önmagában felnőtté alakította.) Sok kultúrában a fiút rituálisan meg kellett sebezni, próbára kellett tenni – ezáltal a férfiak közti összetartásról és az áthagyo-

[4] vö. LG 11

mányozott kulturális örökségről kellett tapasztalatot szerezniük. A férfi-beavatás fő célja az anyától, a védelmező női energiától való elszakítás és egy rituális közegben a lét újdonságára való ráébresztés volt. Ezek a férfi-beavatások nehezek, embert próbálóak, izzadságosak voltak, ahol a beavatandó alázatot tanulhatott, saját korlátaival szembesülhetett.[5] Ma azt látjuk, hogy a fiúk a kényelem rabjai lesznek, és megijednek minden olyan kihívástól, ahol kitartásról, erejük összeszedéséről, állóképességről, harcról van szó.

Bár a beavatásra vágyó, váró emberről gondolkodunk, azzal szembesülünk, hogy ők gyakran nem igazán akarnak *beavatódni*, nem akarnak az életükbe fordulatot, nem akarnak felnőni, pedig a fordulat igénye nemcsak a misztériumvallások és az induló kereszténység korában volt meg, hanem ez ott van ma is minden emberben. Beavatás nélkül irányok és célok nélkül bolyongunk az univerzumban. Egy szétbomlott világban izoláltan él az, aki nem éli át a beavatást. Veszélyben vagyunk, mivel gyerekeink, fiaink nem akarnak felnőni. Motiváció nélkül, lomhán araszolnak az életben, sőt fékeznek, mert nem találkoznak azzal a *Másikkal*, aki/ami a jövő ígéretét sugározná számukra.

[5] vö. Rohr, Richard, A férfi útja II, Budapest, Ursus Libris, 2004, 59-64.

Utószó

„*Isten megteremtette az embert, saját képmására, az Isten képmására teremtette őt, férfinak és nőnek teremtette őket*" (Ter 1,27). Nem Isten a képmása az embernek, hanem fordítva: az ember van Isten képére és hasonlatosságára teremtve, férfiként és nőként.

Férfi és nő testben és lélekben egyaránt kiegészíti egymást. Lényét Istenre vonatkozóan fedezi fel, aki megteremtette őt, mindketten Isten képmásai, akik arra hivatottak, hogy Istenhez hasonlóvá legyenek. A férfi–nő polaritásban létező emberi személy egészét alapvetően meghatározza az istenképiség. Istenben, aki felett áll a nemiségnek, felfedezhető az anyai és az atyai arc is. Arra vállalkoztunk, hogy ezt mutatjuk be ennek a kötetnek a lapjain.

A kötetben szereplő írások pusztán metszetek a hatalmas és jóságos Istenről. A könyv, amiben Isten töredékesen megjelent, egy eszköz ahhoz, hogy a rendkívül izgalmas világunkból kicsit kitekintsünk és újra észrevegyük, honnan jövünk, és hová tartunk.

Hálásan köszönöm az előadások hallgatóságának, tanítványaimnak és szakkollégistáimnak a biztatását arra vonatkozóan, hogy egyszer kiadásra kerüljenek az előadótermekben elhangzó gondolatok.

Megköszönöm a 2017 tavaszi előadássorozat vendégelőadóinak, dr. Tornay Krisztina M. Petra PhD, SSND szer-

zetesnőnek, dr. Deák Hedvig PhD, OP szerzetesnőnek, Kalmár Petra doktoranduszsnak és dr. habil. Varga Gyöngyi PhD, evangélikus lelkésznőnek, hogy elfogadták a meghívásomat az előadás megtartására, és hálás vagyok azért a női látásmódért, amivel személyesen engem is és a hallgatóságot is megajándékozták.

Hálásan megköszönöm Pontyos Ildikó SSS testvérnek, B. Markovits Eszternek és Lénárd Ágotának értékes észrevételeit, amelyekkel a szöveg olvashatóságát segítették. Köszönetemet fejezem ki Gyárfás Viktóriának is, aki a borító grafikai tervezését végezte. Végül, de nem utolsó sorban hálás vagyok dr. Székely János szombathelyi megyéspüspök atyának, aki kedves soraival írásunkhoz ajánlást írt.

Dr. Németh Norbert PhD

Tartalomjegyzék

Dr. Németh Norbert:
Előszó 4
Dr. Székely János szombathelyi megyéspüspök:
Ajánló 8

Isten anyai arca
Dr. Tornay Krisztina:
Keresztény női spiritualitás - közelítések 11
Dr. Deák Viktória Hedvig OP:
Katolikus feminizmus – lehetséges? 57
Kalmár Petra:
„Leányálom? Női szeszély? –
Nőként az egyházi szolgálatban” 81
Dr. Varga Gyöngyi:
Keresd a nőt! - A Biblia világa és a teológia női arca .. 105

Isten atyai arca
Dr. Németh Norbert:
Isten atyai arca 137
Bibliai apaképek 159
A férfi útja 185

Dr. Németh Norbert:
Utószó 210